

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE TİCARETİ YAPMA SUÇU

Bayram YÜKSEKKAYA¹

ÖZET:

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma, TCK md. 188/3.f. dâhilinde, hukuk sistemimizce, suç olarak düzenlenmiştir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmanın, kişisel ve toplumsal zararlarını, toplumda herkes bilmektedir.

Peki, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma nedir, hangi fiiller uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti kapsamında değerlendirilebilir, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti ithamına bağlı bir yargılamada nelere dikkat edilmektedir, uyuşturucu veya uyarıcı madde olarak kastedilen maddeler nelerdir gibi birçok sorunun cevabını, bu makalemizde kısaca vermeye çalışacağız.

Öncelikle, belli başlı uyuşturucu veya uyarıcı maddelere değineceğiz, daha sonra kanuni düzenleme üzerine bir açıklamamız olacak ve nihayetinde konu ile ilgili yüksek mahkeme kararlarını incelemeye çalışacağız.

¹Avukat, Adana Barosu.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

BÖLÜM – 1

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

Uyuşturucu veya uyarıcı madde olarak tabir edilen maddelerin, ticaretini yapmak, nakletmek, ihraç veya ithal etmek, imal etmek suç olduğu gibi, bu maddelerin kullanımı da suçtur. Zaten kanuni amaç, kullanımı yasak olan bir maddenin, kullanılmasını kolaylaştırmak veya yaygınlaştırmak amacıyla hukuka aykırı olarak ticaretini yapılmasının engellenmesidir.

Peki, hangi maddeler uyuşturucu ve uyarıcı madde kapsamına girmektedir? Belli başlı malum ve meşhur uyuşturucu veya uyarıcı maddeler şunlardır:

ESRAR:

Kullanımı, üretimi ve ticareti yasak olan ve fakat dünyada en çok kullanıma sahip olan yasak maddelerin hemen hemen en başında, esrar gelmektedir. Esrar diye tabir edilen şey, hint kenevirinden elde edilmekte olup, otların tütüne sarılması ile içilen bir maddedir. İçildikten sonra kişide gevşeme olur, konuşkanlık artar, kişi kendini iyi hissetmeye başlar ve müzik ve renk algısında artma olur. Kullanımı sonucunda kişinin reflekslerinde bozulma gerçekleşir, dikkat dağınıklığı başlar. Örneğin, araba sürmesi zorlaşır, dikkat gereken işlerde sorunlar baş göstermeye başlar. Unutkanlık etkisi de yapan esrar, öğrenme ve düşünme yetisini de bozduğu ispat edilmiştir. Esrar kullanan kişilerde, psikoz ve şizofreni görülme riski, normal bireylere göre 7 kat fazladır.

EROİN:

Eroin açık kahverengi toz şeklinde satılan bir maddedir. Eroinin saflığı arttıkça rengi beyazlaşır. Küçük torbalar halinde satılır. “Toz”, “Beyaz”, “H (eyç)” adları ile anılır. Afyondan elde edilir.

En sık kullanım yolu buruna çekilmesidir. Sigara tütününe karıştırılarak içilmesine koreks denir. Sigara jelatini ya da alüminyum folyo üstünde ısıtılarak buharının içe çekilmesine “kaydırma” adı verilir. Kaşık içinde kaynatılıp, enjektör yolu ile damara verilebilir.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Bir iki hafta süre ile düzenli kullanıldığında bağımlılık oluşturur. Bazı duyarlı kişilerde ilk bir iki kullanımdan sonra bile bağımlılığa neden olabilir. Çok hızla tolerans gelişir. Bu nedenle doz artırımını çok ileri öldürücü düzeylere kadar varabilir.

Hareket ve konuşmalarda yavaşlama, rahatlama, gevşeme ve sıcaklık hissi, yüzde kırmızılık, göz bebeklerinin küçülmesi eroin alımını takiben ortaya çıkan belirtilerdir.

Bu kişilerin beslenmeleri yetersiz olduğu için sağlıkları bozulur. Kabızlık çekerler. En önemli sorunlardan biri enjektör paylaşımı ile ortaya çıkar. AIDS, Hepatit gibi virüsler kişiye bulaşır. Eroinin etkisi altı sekiz saat içinde sonlanır ve şiddetli yoksunluk belirtileri ortaya çıkar. Bunlar arasında şiddetli kas ağrıları ve kramplar, uykusuzluk, gözde yaşarma, burun akıntısı, ishal sayılabilir. Yoksunluk belirtilerini gidermek için kişiler 6 saatte bir eroin dozunu yinelemek zorunda kalır.

Eroin yüksek dozda alındığında ölüm ile sonuçlanabilir. Göz bebeklerinin toplu iğne başı kadar küçük olması, solunumun yavaşlaması ve koma hali bu durumun belirtileridir.

KOKAİN

Kokain beyaz renkli, toz şeklinde bir maddedir. Çoğunlukla buruna çekilerek kullanılır. Buharının içe çekilmesi, sigara ya da enjeksiyon tarzında da kullanılabilir. Piyasa fiyatı oldukça yüksek olduğu için, genellikle ekonomik durumu iyi olanların kullandığı bir maddedir.

Bağımlılık yapıcı etkisi çok fazladır. Tek bir kullanımdan sonra bile bağımlılık yapabilir.

Kokain alındığında kişiyi uyarır, canlandırır, keyif verir. Ancak bu etkileri kısa sürelidir ve bir saat içinde sonlanır. Etkileri sonlandıktan sonra 15-16 saat süre yoksunluk belirtileri ortaya çıkar.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Yoksunluk belirtileri arasında ruhsal çöküntü, halsizlik güçsüzlük, çok uyuma, mutsuzluk hali sayılabilir. Eğer bu madde uzun süredir kullanılıyorsa bu etkiler bir hafta sürer.

Uzun süreli kokain kullanımı birçok ciddi ve istenmeyen etkilere neden olabilir. Bunlar aşağıda belirtilmiştir.

- Burun kanamaları
- Beyin damarlarında tıkanma
- Beyin kanaması
- Cinsel iktidarsızlık
- Migren tipi baş ağrıları
- Kuşkuculuk, psikoz

ECSTASY

Ecstasy genellikle tablet ve kapsül şeklinde satılır. Beyaz, kahverengi, pembe ya da sarı tabletler ya da kapsüllerdir. Bazılarının üstünde kuş, kalp gibi resimler vardır. “Beyaz kumrular, Mitsubishi, 007, pıt” gibi çeşitli adlarla anılır.

Etkisi 20 dakika içinde başlar ve birkaç saat sürer. Kullanıldıktan sonra enerji artışı, canlılık, karşı cinse karşı yakınlık hissi, algılamada artma ortaya çıkar. Ecstasy etkisi altında iken araba ya da makine kullanmak tehlikeli olabilir.

Etkileri amfetaminlere benzer. Uykusuzluk ve geçici paranoyaya (aşırı kuşkuculuk) neden olabilir. Kalp rahatsızlığı, yüksek tansiyon, sara hastalığı olanların bu maddeyi kullanmaları ciddi sorunlara ve hatta ölüme neden olur.

Aşırı hareketten dolayı su kaybı, beden ısısında aşırı yükselme ölüme neden olabilir.

Böbrek ve karaciğer üstüne yan etkileri olduğu da bildirilmiştir.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

AMFETAMİNLER

Hap ya da beyaz toz halinde bulunur. Ağızdan alınabilir, buruna çekilebilir, damardan verilebilir. Ülkemizde yasal olarak bulunmamakla birlikte halen tıbbi kullanımı olan ilaçlardır. Captagon, Ritalin, Dexedrine bu ilaçlardan bazılarıdır.

Amfetaminler ülkemizde uyarıcı, zihin açıcı olarak bilinmektedir. Bunlar genellikle performans artırıcı ve keyif verici etkilerinden dolayı kullanılmaktadır. Sınavlara hazırlanan öğrencilerde, uzun yol şöförlerinde, zamanında yetiştirilmesi gereken işleri olan kişilerde sıklıkla amfetamin kullanımına rastlanır.

Amfetamin alımını takiben şizofreni benzeri bir tablo gelişebilir. Yoksunluk belirtileri arasında sıkıntı, mutsuzluk ve çöküntü hali, güçsüzlük, hareketsizlik, kabuslar, fazla uyuma, baş ağrısı, terleme, mide ve kas krampları sayılabilir.

Amfetamin kalp damarlarını tıkanmasına, beyin damar hastalıklarına, şiddetli hipertansiyona ve iskemik kolitise (barsakların oksijensiz kalması) neden olur.

İLAÇ OLARAK KULLANILAN ANCAK BAĞIMLILIK YAPABİLECEK MADDELER

Bazı maddeler ilaç olarak kullanılmaktadır ve eczanelerde satılmaktadır. Bunlar doktor kontrolünde yazılır ve kullanılır. Bu ilaçlar doktor önerisi dışında kullanıldıkları takdirde bağımlılık yapabilir. Bu nedenle dikkat etmek ve uzun süre kullanmamak gerekmektedir.

Doktor kontrolü ve önerisi ışığında, tedavi amacı ile kullanılmaktan çekinilmemelidir.

Bu ilaçların büyük çoğunluğu yeşil reçete adı verilen kontrollü bir sistem içinde yazılmaktadır. Kırmızı reçete kapsamında olan ilaçlar ise bağımlılık potansiyeli çok daha yüksek olan ilaçlardır. Sık olarak kötüye kullanılan ilaçların isimleri aşağıda verilmiştir.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Yeşil reçeteye tabi olanlar

-Diazem, Nervium, Tranxilene, Ativan, Rivotril

Akineton

-Rohypnol (Türkiye’de bulunmamaktadır. Ancak yasal olmayan yollar ile getirilmektedir)

-Dolantin, doladamon vb

Kırmızı reçeteye tabi olanlar

-Ritalin

Bu ilaçlar kullanıldıkları zaman sedasyon adı verilen gevşeme, rahatlama duygusu verirler. Rohypnol ve Rivotril piyasada “roş” adı ile satılmaktadır. Bunlar tek başlarına kullanıldıkları gibi, diğer uyuşturucu maddeler ile birlikte ek madde olarak da kullanılabilir.

Bu ilaçlar yüksek doz alındığında yoğun bir uyku haline neden olur. Solunumun baskılanmasına ve ölüme yol açabilir. Alkol ile birlikte kullanıldıkları taktirde bu etkileri daha da artar. Refleksleri ileri derecede bozduğu için dikkat gerektiren işlerin (araba kullanmak gibi) yapılması sakıncalar doğurur. Yüksek dozlarda kullanıldıktan sonra aniden kesildikleri zaman sara (epilepsi) nöbetleri ortaya çıkabilir.

LSD

LSD (lysergic acid diethylamide) elde edilmiş biçimine göre sentetik, kullanıldığında oluşturduğu etkilere bakılarak da halüsinojen olarak sınıflandırılır. LSD, çavdar mahmuzu denilen bitkiden çıkarılan bir ögedir. LSD’nin halüsinojen olarak sınıflandırılmasının nedeni, kişinin gerçek algılarında bozulma yaratarak, gerçek gibi gözüken ama gerçekte olmayan imajları görmesine, sesleri duymasına ve dokunsal duyular algılamasına yola açmasıdır.

Asit, likit, küpler, sarı güneş ışıkları, eski küpler, seyahat / trip gibi değişik isimleri vardır. Beyaz, tatsız, kokusuz olan LSD toz halinde veya sıvı formunun çeşitli maddelere emdirilmiş haliyle de bulunabilir. Ağızdan yutarak veya dilin altına konulup emilerek kullanılır. Küçük miktarlarda, küçük kare şeklindeki kurutma kağıdına emdirildikten sonra dil üzerinde eritilerek alınabilir.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

LSD'nin etkilerini tahmin etmek güçtür, etkileri bireye özgüdür. Fizyolojik olarak ilk görülen etki, göz bebeklerindeki genişlemedir. Kan basıncında artış, titreme, ağızda kuruluk, mide-barsak faaliyetlerinde artış, iştah azalması, uykusuzluk ve kontrol edilemeyen gülmeler görülür.

LSD kullanıcıları deneyimlerini "trip" olarak adlandırırlar. Algılar ve duygular hızlı bir şekilde değişir. Kullanıcı aynı anda birkaç farklı duyguyu hissedebilir veya birinden diğerine hızlıca geçebilir. İnsanların algılarında değişiklikler yaratır; uzaklık, derinlik, zaman, mekan, ses ve renk algılarını karıştırır.

LSD kullanımının uzun süreli etkilerinden en önemlisi "flashback" deneyimidir, yani kişinin yaşam deneyimlerinden belli kısımlarının yeniden yaşanmasıdır ve bu durum beklenmedik bir şekilde, aniden ve kendiliğinden gerçekleşir. Uzun süreli etkilerinden diğeri de kullanım sonucu beyin fonksiyonlarının kalıcı bir şekilde etkilenmesi olasılığıdır ve bu, uzun süreli mental rahatsızlıkların oluşmasını ateşleyebilir. Kullanıcı psikotik bir tablo sergileyebilir.

LSD kullanıcıları bir de "bad trip" diye bir şey tanımlarlar. Bu durum halüsinasyonların çok ileri düzeye vardığı, sanrıların geliştiği ve tam bir psikotik tablonun gözüküğü durumdur. Bu esnada kişi korkutucu ve dehşet verici duygular, istemsiz sarsıntılar yaşarlar, düşünce ve duygularda kontrol kaybı, delirme ve ölüm korkusu hissederler. Entoksikasyon sırasında ya da onu takiben intiharlar meydana gelebilir.

MANTAR

Magic Mushroom adı verilen psylocibin mantarı halüsinojenik etkilidir. Yani hayaller gösterir, algıları deforme eder, değiştirir. Saksıda veya çeşitli ortamlarda yetiştirilebilmektedir.

Yüksek miktarda alındığında korku dolu hayaller ve hatta psikoz tablosu gelişebilir. Yine huzursuzluk ve kaygı da sık gözlenir. Bu mantarlar çiğnenerek veya suya karıştırılarak veya çayı yapılarak kullanılabilir. Tatlı ile birlikte yendiğinde veya kullandıktan sonra bol

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

su alındığında etkisi kaybolmaktadır. Bu nedenle zehirlen durumlarında tatlı yenebilir veya su içilebilir.

NİTRİTLER (POPERRS)

Amil nitrit, btil nitrit, alkil nitrit isimli maddeler kullanıcılar arasında “poppers” olarak adlandırılmaktadır. Özel amaçlarla yasa dışı üretimi küçük şişelerde satılır. Bununla beraber deri temizleyicilerde, video kafası temizleyicilerinde, oda temizleyicilerinin de içinde bulunmaktadır. Genel olarak uçucu madde kapsamında değerlendirilir. Bir şişeden veya bir torbadan koklanarak kullanılır. Etkisi bir iki saniyede başlar ve 1-2 dakika sürer. Kasları gevşetir ve kan dolaşımını artırır. ”Rush” etkisi yapar. Seks sırasında kullanımı siktir. Bu nedenle ”sex shop”larda satıldığı da gözlenmektedir.

Dikkatsiz kullanıldığında burun ve akciğerlerde hasara yol açar. Kullanımı takiben baş ağrısı, baş dönmesi ve düşme gözlenebilir. Enfeksiyon bulaşma riskini artırır. Bağışıklık sistemi bozukluğu olanlarda, kalp hastalığı, düşük veya yüksek tansiyon sorunu, kansızlık olanlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açar.²

Uyuşturucu ve uyarıcı maddeler bunlarla sınırlı olmayıp, başka bir çok uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunmaktadır.

² Daha fazla bilgi için: <http://www.batem34.com/maddeler.asp#MADDELER VE ETKİLERİ>

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

BÖLÜM – 2

KANUNİ DÜZENLEME

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu, TCK md. 188/3. f.'da düzenlenmiştir. 188. madde, uyuşturucu veya uyarıcı madde ile ilgili birçok suç sayılan fiili düzenlemekle birlikte, “ticaret” açısından yapılan düzenleme, 3. fıkradır.

MD. 188/3: Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışı arz eden, başkalarına veren, sevk eden, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 18/06/2014-6545 S.K./66. md) Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası on beş yıldan az olamaz.

Dikkat edilirse; ticaret ile, başka fiiller de ticaret gibi değerlendirilmiştir. Yani, uyuşturucu maddeyi ülke içinde ruhsatsız veya ruhsata aykırı bir şekilde *SATAN, SATIŞA ARZ EDEN, BAŞKALARINA VEREN, SEVK EDEN, NAKLEDEN, DEPOLAYAN, SATIN ALAN, KABUL EDEN, BULUNDURAN*, kanunun aynı hükmü dâhilinde cezalandırılacaktır. Maddenin ikinci cümlesinde ise, çocuklarla ilgili bir artırım sebebi düzenlenmiştir.

Satmak fiili; bir bedel karşılığında, uyuşturucu maddeyi alıcıya vermek anlamındadır. Alıcının buradaki kastı önemli değildir. Yani alıcı ister kullanım amacıyla uyuşturucu maddeyi alsın, ister satmak amacıyla alsın, isterse de maddeyi merak etmesinden dolayı alsın, hangi saikle alırsa alsın, uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi satan kişi, cezalandırılacaktır.

Satışa arz etmek fiili; satma niyetinin açığa çıkarılmasıdır. Örneğin, bir kişinin elindeki uyuşturucuları satmak için alıcılarla pazarlık etmesi, müşteri araştırması yapması, önden bir kaparo alması gibi fiiller, satışa arz etmek fiili içerisinde değerlendirilir.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Başkalarına verme fiili; içerisinde satma iradesi olmasa dahi, uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi bir başkasına verme anlamına gelmektedir. Örneğin; esrar maddesi kullanan bir kişi, esrar kullandığını bildiği bir başka kişiye esrar verir ve bunun karşılığında hiçbir bedel almaz hatta ikram dahi etse, bu fiile vücut vermiş olur.

Sevk etmek fiili, uyuşturucu maddeyi, bir yerden başka bir yere kendisi dışında bir başkası aracılığıyla gönderilmesi veya yollanması anlamındadır. Buradaki önemli olan husus, bu fiili gerçekleştiren kişinin, kullanım amacı dışında sevk etmiş olmasıdır. Eğer fail, kullanım amacıyla uyuşturucu maddeyi bir yerden başka bir yere sevk ediyorsa, o zaman bu madde kapsamındaki suça değil, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma suçuna vücut vermiş olacaktır.

Nakletmek fiili, uyuşturucu maddenin bir yerden başka bir yere, kullanım amacı dışında mal sahibi tarafından veya mal sahibine bağlı kişiler aracılığıyla götürülmesi anlamına gelmektedir. Sevk etme fiilinde yollamak veya göndermek söz konusu iken, nakletmekte bizzat veya faile bağlı adamlar aracılığıyla götürülmesi söz konusudur.

Depolamak fiili, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin, bir yerde tutulması anlamına gelmekte olup, burada da önemli olan, kullanma amacı dışında maddenin depolanmasıdır.

Satın almak fiili, uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi, kullanma amacı dışında bir bedel karşılığında alınmasıdır.

Kabul etmek fiili, başkasına ait uyuşturucu veya uyarıcı maddenin, hiçbir bedel karşılığı olmadan üzerine alınmasını ifade etmektedir.

Bulundurmak fiili ise, kişinin kendisine veya başkasına ait uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi, fiili veya hukuki egemenliği altında tutması, o madde üzerinde tasarruf edebilecek bir alanda tutması olarak anlaşılmalıdır.

Görüldüğü üzere kanun koyucu, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin yayılmasına neden olabilecek tüm aşamaları, ayrı ayrı saymak suretiyle, bu maddenin yayılmasını engellemek konusunda ne kadar kararlı olduğunu, göstermiştir.

BÖLÜM – 3

KONU İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

“Amacı, somut olayda maddi gerçeğe ulaşarak adaleti sağlamak, suçu işlediği sabit olan faili cezalandırmak, kamu düzeninin bozulmasını önlemek ve bozulan kamu düzenini yeniden tesis etmek olan ceza muhakemesinin en önemli ve evrensel nitelikteki ilkelerinden biri de, öğretisi ve uygulamada; "suçsuzluk" ya da "masumiyet karinesi" olarak adlandırılan kuralın bir uzantısı olan ve Latince; "in dubio pro reo" olarak ifade edilen "şüpheden sanık yararlanır" ilkesidir. Bu ilkenin özü, ceza davasında sanığın mahkûmiyetine karar verilebilmesi bakımından gözönünde bulundurulması gereken herhangi bir soruna ilişkin şüphenin, mutlaka sanık yararına değerlendirilmesidir. Oldukça geniş bir uygulama alanı bulunan bu kural dava konusu suçun işlenip işlenmediği, işlenmişse sanık tarafından işlenip işlenmediği veya gerçekleştirilme biçimi konusunda bir şüphe belirmesi halinde de geçerlidir. Sanığın bir suçtan cezalandırılmasına karar verilebilmesinin temel şartı, suçun hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak kesinlikle ispat edilebilmesidir. Gerçekleşme şekli şüpheli veya tam olarak aydınlatılmamış olaylar ve iddialar sanığın aleyhine yorumlanarak mahkûmiyet hükmü kurulamaz. Ceza mahkûmiyeti; herhangi bir ihtimale değil, kesin ve açık bir ispata dayanmalıdır. Bu ispat, toplanan delillerin bir kısmına dayanılıp diğer kısmı gözardı edilerek ulaşılan kanaate değil, kesin ve açık bir ispata dayanmalı ve hiçbir şüphe veya başka türlü oluşa imkân vermeyecek açıklıkta olmalıdır. Yüksek de olsa bir ihtimale dayanılarak sanığı cezalandırmak, ceza muhakemesinin en önemli amacı olan gerçeğe ulaşmadan hüküm vermek anlamına gelecektir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; Her ne kadar ihbara konu edilen esrar maddesi sanıklardan M..R..'in evinin 20 metre yakınında ele geçirilmiş ise de; sanık Muhammed'in evinde, sanık Nazif'in aracında ve her iki sanığın üzerinde yapılan aramalarda herhangi bir suç unsuruna rastlanılmamış olup, ele geçen uyuşturucu maddenin de sanıklara ait olduğunu gösterir somut bilgiler içermeyen ve kim tarafından da yapıldığı belli olmayan ihbar dışında,

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

sanıkların yüklenen suçu işlemediklerine ilişkin savunmalarının aksine her türlü şüpheden uzak somut delil bulunmadığı gözetildiğinde, sanıkların atılı suçu işlediği hususu şüphe boyutunda kalmaktadır. Mahkumiyet hükmü kurulabilmesi için suçun her türlü şüpheden uzak bir şekilde sabit olması gerekmekte olup, aksi durumda evrensel bir ilke olan şüpheden sanık yararlanır ilkesi uyarınca, sanıkların beraatına hükümlenmelidir.”³

Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçlarına ilişkin yapılan soruşturma ve kovuşturmalarda en sorunlu yer, ihbarlardır. İhbarın konusunun doğru olup olmadığı yani gerçekten söylenen yerde uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunup bulunmadığı, ihbarda belirtilen yere hukuki sınırlar içerisinde gidip, bakmakla çözülebilir. Ancak sorun, ihbarda ismi geçen kişilerin uyuşturucu ile ilgilerinin bulunup, bulunmadığının tespit edilmesi aşamasında olmaktadır.

Bazı insanlar, kin, nefret, kıskançlık, intikam gibi saiklerle hareket ederek, konu bakımından doğru ama şahıs bakımından yanlış ihbarlar yaparak, suçsuz insanların cezalandırılmalarına neden olabilmektedirler. Maalesef soruşturma ve yargılama makamlarının iş yoğunluğu ve diğer bazı *FİZİKİ* nedenlerden dolayı, bu konuda araştırmalarını derinleştirme niyetleri pek olmamaktadır.

İşte karardan da anlaşılacağı üzere, ihbar üzerine yapılan operasyon ve sonrasında gerçekleşen soruşturma süreci içerisinde haklarında dava açılan sanıklar, yargılama ve temyiz aşamasında tutuklu kalmışlar, neticede de Ceza Genel Kurulu’nca verilen bu karar ile beraat etmişlerdir. Belirtilen süreç en az 3 yıl sürmüştür.

Bu nedenle, Ceza Genel Kurulu kararına aynen iştirak etmekle birlikte, soruşturma ve kovuşturma (yargılama) aşamasında etkin bir savunma oluşturulmasının ne kadar büyük bir gereklilik olduğu ve aynı zamanda da tüm hukuki yolların tüketilmesi için başvuruda bulunulması zorunluluğu da bir kez daha açığa çıkmış bulunmaktadır.

“Uyuşturucu madde bulundurma eyleminin, kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçunu mu, yoksa uyuşturucu madde ticareti suçunu mu oluşturduğunun tespitinde belirgin rol oynayan husus,

³ Ceza Genel Kurulu,2014/613 E., 2015/35 K.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

bulundurmanın amacıdır. Ceza Genel Kurulunun 15.06.2004 gün ve 107-136 ile 06.03.2012 gün ve 387-75 sayılı kararları başta olmak üzere birçok kararında da belirtildiği üzere, uyuşturucu madde bulundurmanın, kullanma maksadına matuf olduğunun belirlenmesinde dikkate alınması gereken ve öğreti ile uygulamada da kabul görmüş olan bazı kriterler bulunmaktadır.

Bunlardan ilki; failin bulundurduğu uyuşturucu maddeyi başkasına satma, devir veya tedarik etmek hususunda herhangi bir davranış içine girip girmediğidir.

İkinci kriter, uyuşturucu maddenin bulundurulduğu yer ve bulundurulduğu biçimidir. Kişisel kullanım için uyuşturucu madde bulunduran kimse, bunu her zaman kolaylıkla erişebileceği bir yerde, örneğin genellikle evinde veya işyerinde bulundurmaktadır. Buna karşın uyuşturucunun ev veya işyerine uzakta, çıkarılıp alınması güç ve zaman gerektiren depo, mağara, samanlık gibi bir yere gizlemesi kullanma dışında bir amaçla bulundurulduğunu gösterebilir. Yine, uyuşturucunun çok sayıda özenli olarak hazırlanmış küçük paketçikler halinde olması, her paketçinin içine hassas biçimde yapılan tartım sonucu aynı miktarda uyuşturucu madde konulmuş olması, uyuşturucu maddenin ele geçirildiği yerde veya yakınında, hassas terazi ve paketlemede kullanılan ambalaj malzemelerinin bulunması, kullanım dışında bir amaçla bulundurulduğu hususunda önemli bir belirtidir.

Üçüncü kriter de, bulundurulan uyuşturucu maddenin çeşit ve miktarıdır. Uyuşturucu madde kullanan kimse genelde bir ya da benzer etki gösteren iki değişik uyuşturucu maddeyi bulundurur. Bu nedenle değişik nitelikte ve farklı etkileri olan eroin, kokain, esrar ve amfetamin içeren tabletleri birlikte bulunduran sanığın bunları satmak amacıyla bulundurduğu kabul edilebilir. Kişisel kullanım için kabul edilebilecek miktar, kişinin fiziksel ve ruhsal yapısı ile uyuşturucu veya uyarıcı maddenin niteliğine, cinsine ve kalitesine göre değişiklik göstermekle birlikte, Adli Tıp Kurumunun mütalaalarında esrar kullananların her defasında 1-1,5 gram olmak üzere günde üç kez esrar tüketebildikleri bildirilmektedir. Esrar kullanma alışkanlığı olanların bunları göz önüne alarak,

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

birkaç aylık ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda esrar maddesini ihtiyaten yanlarında veya ulaşabilecekleri bir yerde bulundurabildikleri de adli dosyalara yansıyan ve bilinen bir husustur. Buna göre, esrar kullanan faillerin olağan sayılan bu süre içinde kişisel olarak kullanıp tüketebilecekleri miktarın üzerinde esrar maddesi bulundurmaları halinde, bulundurmanın kişisel kullanım amacına yönelik olmadığı kabul edilmelidir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; Emniyet görevlilerince daha önce hakkında uyuşturucu bulundurmaktan işlem yapıldığı için bilinen ve tanınan sanığın, olay tarihinde uyuşturucu maddeyi kolaylıkla satabileceği köylü garajında yakalanması, yapılan üst aramasında montunun cebinde satışa hazır dokuz ayrı pakete sarılı esrar maddesinin bulunması, sanığın yaklaşık altı ay önce de yakalandığı yerin yakınlarında benzer şekilde satışa hazır beş ayrı pakete sarılı esrar maddesiyle yakalanmış olması göz önüne alındığında, ele geçen net olarak 9,5 gram esrar elde edilebilecek toplam 27 gram uyuşturucu maddeyi uyuşturucu madde ticareti yapma amacıyla bulundurduğu kabul olunmalıdır.”⁴

Bu suça ilişkin olarak yapılan soruşturma ve kovuşturmalarda, ele geçirilen uyuşturucu maddenin kullanmak için mi yoksa kullanmak dışında başka bir saikle mi sanığın üzerinde bulunduğu tespit yapılması gerekmektedir. Failler, devamlı ele geçirilen uyuşturucuyu kullanmak için üzerlerinde tuttıkları yönünde savunma yaptıklarından dolayı, soruşturma ve kovuşturma (yargılama) makamları, bu konuda hassas davranarak, tüm delilleri birlikte değerlendirmektedirler.

Ceza Genel Kurulu'nun belirtilen kararındaki kriterlere, aynen iş-tirak etmekteyiz.

Konu ile ilgili olarak yapılan bir yargılamada Yargıtay 10. Ceza Dairesi, şu şekilde bir tespit yapmıştır:

“Mersin'de oturan suç konusu net 5 gram eroini Mersin'den temin ederek yönetimindeki otomobille Adana'ya gelen sanığın, parkta

⁴ Ceza Genel Kurulu 2014/7 E., 2014/322 K.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

oturduğu sırada yanına gelen diğer sanık M.'ye sigara paketi içerisindeki eroini gösterip cebine koyması üzerine görevliler tarafından yakalanması; sanığın Adana'ya hasta ziyareti için geldiğini söylemesi; günlük kullanılacak eroin miktarının yaklaşık 60 miligram ve suç konusu eroinin yaklaşık 83 günlük ihtiyacı karşılayacak miktarda bulunması; somut olayda belirlenen zaman dilimine göre bu eroinin kişisel ihtiyaç miktarının çok üzerinde olması karşısında; sanığın eyleminin " Satmak amacıyla uyuşturucu madde bulundurma" suçunu oluşturduğu gözetilmeden, bu suçtan mahkumiyet hükmü kurulması gerekirken tek olan fiil nitelik yönünden ikiye ayrılarak "uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan sanığın beraatine ve kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçundan ise sanık hakkında suç duyurusunda bulunulmasına" karar verilerek hükmün karıştırılması, Yasaya aykırı, Cumhuriyet savcısının temyiz itirazları bu nedenle yerinde olduğundan, hükmün BOZULMASINA,"⁵

10 Ceza Dairesi, olaydaki sanığın fiilini, diğer koşullar dâhilinde suç olarak nitelendirerek, cezalandırılması yönünde karar vermiştir.

"Olay tutanağı içeriği, suç konusu eroinin Ağrı il merkezinde durdurulan sanık yönetimindeki TIR'ın römorkunda ele geçirilmesi, römorktaki T.C. gümrük mühürünün bozulmamış olmasına karşın römorku çevreleyen halatın kesilmiş durumda olması, arama sırasında görevlilerin römorka bu kesik bölümü açarak girmiş olmaları ve sanığın savunması karşısında; eroinin römorka Türkiye'de konmuş olmasının da mümkün olduğu, sanığın bu TIR ile olaydan bir gün önce İran'dan Türkiye'ye giriş yapmış olmasının eroinin bu ülkeden Türkiye'ye getirildiğine kanıt oluşturmayacağı, suç konusu uyuşturucu maddenin ithal edildiğine ilişkin şüpheyi aşan yeterli ve kesin delil bulunmadığı; sanığın sabit olan fiilinin TCK'nın 188. maddesinin 3. fıkrasında tanımlanan "uyuşturucu madde nakletme" suçunu oluşturduğu gözetilmeden, bu suç yerine "uyuşturucu madde ithal etme" suçundan mahkûmiyet hükmü kurulması, ... (nedeniyle) BOZULMASINA,"⁶

⁵ 10. Ceza Dairesi 2010/32243 E., 2014/198 K.

⁶ 10. Ceza Dairesi 2013/13892 E., 2014/1688 K.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Görüldüğü üzere Yargıtay, fiilin tam olarak hangi suça vücut verdiği veya vermediği hususunda, derinlemesine bir araştırma yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Aynı yönde bir başka kararında Yargıtay, ticaret suçu açısından delil aradığını açıkça belirtmiştir:

“Sanıkların 276,62 gramdan ibaret suç konusu esrarı Sakarya'dan alıp oturmakta oldukları Bilecik ilinin Osmaneli ilçesine aynı otomobille getirmekte iken yakalandıkları, kullanma sınırları içindeki bu esrarı satacaklarına veya başkalarına vereceklerine ilişkin, kuşkuyu aşan kesin delil bulunmadığı, sabit olan fiillerinin “kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma” suçunu oluşturduğu (gözetilmeden Yerel Mahkemece kurulan hükmün) BOZULMASINA,”⁷

Uyuşturucu ticareti ile ilgili yapılan yargılamalarda en çok karşılaşılan durumlardan biri de, sanıklardan birinin “suçu üstlenmesi, ikrarı”dır. İkrar yani kabullenme, suçu üstlenme beyanı, mahkeme bağlı mıdır? Her suçu üstlenene mahkeme inanmak zorunda mıdır? İşte bu konuda açıklık getirecek bir Ceza Genel Kurulu kararı:

“Amacı somut olayda maddi gerçeğe ulaşarak adaleti sağlamak, suç işlediği sabit olan faili cezalandırmak, kamu düzeninin bozulmasını önlemek ve bozulan kamu düzenini yeniden tesis etmek olan ceza yargılamasının en önemli ve evrensel ilkelerinden birisi de öğretisi ve uygulamada; "suçsuzluk" ya da "masumiyet karinesi" olarak adlandırılan kuralın bir uzantısı olan ve Latince; "in dubio pro reo" olarak ifade edilen "şüpheden sanık yararlanır" ilkesidir. Bu ilkenin özü, ceza davasında sanığın mahkumiyetine karar verilebilmesi bakımından gözönünde bulundurulması gereken herhangi bir soruna ilişkin şüphenin, mutlaka sanık yararına değerlendirilmesidir. Oldukça geniş bir uygulama alanı bulunan bu kural dava konusu suçun işlenip işlenmediği, işlenmişse sanık tarafından işlenip işlenmediği veya gerçekleştirilme biçimi konusunda bir şüphe belirmesi halinde de geçerlidir. Sanığın bir suçtan cezalandırılmasına karar verilebilmesinin temel şartı, suçun hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak kesinlikle ispat edilebilmesidir. Gerçekleşme şekli şüpheli veya tam olarak aydınlatılmamış olaylar ve iddialar sanığın aleyhine yorumlanarak mahkûmiyet hükmü kurulamaz.

⁷ 10. Ceza Dairesi 2009/17857 E. , 2014/1400 K.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

Ceza mahkûmiyeti; herhangi bir ihtimale değil, kesin ve açık bir ispata dayanmalıdır. Bu ispat, toplanan delillerin bir kısmına dayanılıp diğer kısmı gözardı edilerek ulaşılan kanaate değil, kesin ve açık bir ispata dayanmalı ve hiçbir şüphe veya başka türlü oluşa imkân vermeyecek açıklıkta olmalıdır. Yüksek de olsa bir ihtimale dayanılarak sanığı cezalandırmak, ceza muhakemesinin en önemli amacı olan gerçeğe ulaşmadan hüküm vermek anlamına gelecektir.

Ceza yargılamasında, somut olaya münhasır kanıtlardan birisi de "beyan" delilidir. Beyan; tanığa, sanığa veya sanığın dışındaki birisine ait olabilir. Sanığın isnat bakımından önemli görülen olayları beyanıyla kabul etmesi şeklinde tanımlanabilecek olan ikrar; eylem hakkında en çok bilgisi bulunanın beyanı olması, soruşturmayı esaslı surette kolaylaştırması, özgür iradeyle verilip gerçeğe de uygun olduğunun saptanması halinde hâkimin vicdani kanaatinin oluşumunda olumlu katkısının bulunması itibarıyla önemli bir sübut vasıtasıdır.

Buna göre, vicdani delil sisteminin geçerli olduğu ceza muhakemesi hukukumuzda, özgür iradeye dayalı olan ikrarın da, dosyada varlığını koruyan diğer tüm deliller gibi hâkim tarafından serbestçe takdir edilip değerlendirilmesi gerekecektir.

Bir kimsenin, hangi saikle olursa olsun suçlu olmadığı halde kendisini suçlu sayması veya bir başkasının suçunu kabullenmesi mümkündür. Bu durumda, ikrarın hangi aşamada gerçekleştiği, özgür iradeye dayalı olup olmadığı, ikrarda bulunanın beyanının ciddiyetini ve doğacak sonuçlarını bilip bilmediği, ikrarın başka delillerle desteklenip desteklenmediği, hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı, şüpheden arınmışlığını ve güvenilirliğini zayıflatacak biçimde ikrardan dönülüp dönülmediği gibi hususlar gözönünde bulundurulmak suretiyle, somut olaydaki ikrarın delil değeri ortaya konulmalı ve ispat sorunu bu şekilde çözümlenmelidir.

Somut olay bu açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde;

Uyuşturucu madde kullanma ve satma suçlarından sabıkalı olan sanık Ferdi S.'nin, evinin bulunduğu sokakta uyuşturucu madde satışı yaptığının kolluk görevlilerince bilinmesi nedeniyle söz konusu sokağın sık sık kontrol edildiği, olay tarihinde evinden çıkıp sokağın köşesine geldiğinde polisleri görünce hızla geri dönerek evinin bulunduğu çıkmaz

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

sokağa girdiği ve köşeyi dönerek gözden kaybolduğu, uyuşturucu madde ticareti yaptığını bildikleri sanığın hareketlerinden şüphelenen kolluk görevlilerinin sanığı takip edip, aynı sokağa girerek sanığa seslenmeleri üzerine bir süre gözden kaybolmuş olan sanığın kolluk görevlilerine doğru yürümeye başladığı, sanığın yanına gelen kolluk görevlilerinin çevrede yaptıkları arama sonucunda sanığın bulunduğu yere iki metre mesafede ve evine yakın yerde eternit parçasının altında, poşet içerisinde içime ve satışı hazır hale getirilmiş 75 adet meşe olarak tabir edilen esrar maddesini buldukları, söz konusu esrar maddesinin kime ait olduğunu sorduklarında; uyuşturucu madde kullandığını, bulunduğu sokağa uyuşturucu satın almak amacıyla geldiğini, bulunan uyuşturucu maddenin kendisine ait olmadığını söylediği, bu sırada sanığın evinden çıkan Ferdi R.'nin polislerin yanına gelerek uyuşturucu maddenin kendisine ait olduğunu ve Ferdi S.'ye satmak üzere sokakta bulunduğunu beyan ettiği, her iki sanığın akraba olduklarını ve bir süredir aynı evde birlikte kaldıklarını gizledikleri, haklarındaki kamu davaları birleştirildikten sonra akraba olduklarını söyledikleri; savunmalarının çelişkili olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde; sanık Ferdi S.'nin yaklaşık bir haftadır birlikte kaldığı eşinin ablasının oğlu ve suç tarihinde onsekiz yaşından küçük olan Ferdi R.'den uyuşturucu madde satın almak amacıyla kendi evinin bulunduğu yere gelmesi ve Ferdi R.'nin uyuşturucu madde getirmek üzere gittiği sırada kolluk görevlilerinin geldiğini beyan etmesi, uyuşturucu maddenin Ferdi R.'nin üzerinde değil Ferdi S.'nin hemen yakınında ve özenle gizlenmiş durumda değil de, arazide gelişigüzel ve acele şekilde eternit parçasının altına konulduğu izlenimi verir halde bulunması ve 75 adet esrar maddesinin arazide bir eternit parçasının altına saklanması hayatın olağan akışına uygun olmadığından Ferdi R.'nin, söz konusu esrar maddesinin kendisine ait olduğu ve bulunduğu yere gizlediği şeklindeki savunmasının gerçeği yansıtmadığı, annesi ile kavga ettiği için evi terk eden, gidecek başka yeri olmadığı için eniştesi Ferdi S.'nin evinde kalan Ferdi R.'nin savunmasının, eniştesi olan ve uyuşturucu madde ticareti yapmak amacıyla suça konu uyuşturucu maddeyi sakladığı anlaşılan Ferdi S.'yi suçtan ve cezadan kurtarmaya yönelik olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu nedenle, sanık Ferdi S.'nin uyuşturucu madde ticareti suçundan mahkumiyetine, üzerinde herhangi bir uyuşturucu madde ele geçmeyen ve diğer sanığın soyut beyanları ile aşamalarda birbirleriyle çelişen

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

kendi ifadeleri dışında, uyuşturucu madde ticareti yaptığına dair somut, her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmayan sanık Ferdi R.'nin ise beraatına ilişkin yerel mahkeme hükmü ile bu hükmün onanmasına dair Özel Daire kararında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.”⁸

⁸ Ceza Genel Kurulu 2012/10-1319 E., 2013/98 K.

www.yuksekkayalawoffice.com

www.yuksekkayalawoffice.com

SONUÇ

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçu, maalesef son yıllarda tüm dünyada hızla artan suçların başında gelmektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarının çoğalması, bizzat satıcılar tarafından bu tuzağa düşürülen kişilerin artması ve diğer bazı sebeplerle, bu maddelere olan talep artmış veya arttırılmıştır.

Bu suça olan rağbetin artmasının en büyük nedeni ise, ticaretini yapanların çok büyük paralar kazanmalarındır. Gerçekten de üretimden kullanıma kadar tüm aşamalarda elden ele geçen uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, her aşamada dâhil olan kişilere, büyük paralar kazandırmaktadır. Yargılamalar sırasında elde edilen veriler, inanılmaz boyutlara ulaşmaktadır.

Ekonomik durumu kötü olan kişilerin, amatörce bu işe girip, yakalandıkları ve yakalanan miktarların daha çok küçük çaplı olduğu da, yargılamalardan elde edilen verilerle aşikârdır. Ancak yüksek miktarda ve değerli uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin yakalanması, çok zor olmaktadır.

Bu suçun, uluslararası bir suç olduğu, açıktır. Uluslararası boyutta yapılan uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, ihracatı veya ithalatına yönelik, tüm dünyada imzalanan uluslararası sözleşmelere rağmen, bu suçun önü alınamamaktadır.

2014 yılında bu suça ilişkin cezanın arttırılması ile bu suça ilişkin rağbetin azalacağı sanılmış ise de, yıllara göre yapılan analizlerde, hiçbir azalma olmadığı tespit edilmiştir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti ve kullanımına karşı mücadele, sadece devletin değil, aynı zamanda toplumdaki her bir bireyin asli görevlerinden olduğu, kabul edilmelidir. Halkın bu suçlara karşı mücadelede çok duyarlı ve cesur davranmaları gerekmektedir. Aksi takdirde bu habis, daha da büyüyerek, en yakınlarımızın dahi hayatına veya özgürlüğüne neden olabilir.